

NAŠ GLAS

**Glasilo Osrednje Zveze javnih
nameščencev in upokojencev
= za Slovenijo v Ljubljani. =**

Cena posamezne števk. 2 K 50 vin.

„NAS GLAS“ izide vsak četrtek.

Celoletna naročnina K 100.—

Polletna naročnina K 50.—

Četrtna naročnina K 25.—

Za inozemstvo je dodati poštnino. Oglasi
po ceniku.

Uredništvo: Ljubljana, Rimska cesta št. 20/II. Rokopisov ne vrača, ako se ne priloži znak. Dopise v latinici in cirilici sprejema le podpisane in zadostno frankirane. Rokopise je pošiljati samo uredništvu v Ljubljani.

Upravništvo: Na naročila brez denarja se ne oziramo. Naročnina naj se pošilja po nakaznici oziroma položnici le v Ljubljano, Vodnikov trg št. 5/L. Tja je pošiljati tudi zbirke za naš tiskovni sklad.

Protestna skupščina v Zagrebu.

Dne 8. t. m. se je vršila v zagrebški dvorani obč. sveta protestna skupščina, ki se je udeležilo okoli 1500 oseb. Predsedoval je podpredsednik SJN, prof. Jiroušek, poročal pa predsednik SJN, dr. Benković. Ko je govorilo še več javnih nameščencev, je bila sprejeta sledeča resolucija:

Javni namještenci sabrani na općoj skupščini u Zagrebu dne 8. veljače 1922., s ogorčenjem prosvjeduju protiv bezdušnog postupka, kojim vlada i parlament rješavaju činovničko pitanje navlastito u pogledu materijalnog obezbjedjenja javnih namještenika.

U tom postupku vide javni namještenci potpuni nehaj i nesposobnost mjero-davnih faktora da riješe — po njihovom vlastitom priznanju — jedan od najvažnijih državnih problema a to je činovničko pitanje. U obećanju povišenja dodataka na skupoću, koje do danas vlada nije iskusila a niti će to prema dosadašnjem iskustvu u dogledno vrijeme učiniti, gledajući javni namještenci zlonamierno zapostavljanje i omalovažavanje svoga staleža. Razlog, što država do danas nije uređila činovničko pitanje nalaze javni namještenci u pogrešnoj financijskoj i gospodarskoj politici države i traže, da se ova iz temelja promijeni u svrhu sanacije onćih prilika a napose prilika državnog namješteništa.

Dosljedno tome traže javni namještenci:

1. da vlada prije svega smijesta isplati dodatke na skupoću predviđene novim zakonom ne čekajući izvještaja ni elaborata nikakovih komisija. Ujedno traže, da se prigodom nadopunjenja zakona uvažuje zahtjevi SJN za uvrštenje grada Zagreba u I. skuparinski razred, pasivnih krajeva Hrvatske u II. a Medjumurja u IV. te za uređenje beriva umirovljenika, dnevničara, cestara, uzničkih stražara, podvornika i drugih.

2. da se odmah nakon proračunske rasprave donese činovnička pragmatika prema predlogu činovničke konferencije održane 1. listopada 1921. u Beogradu uz preinake, koje su tom prigodom predložili delegati SJN za Hrvatsku i Slavoniju.

3. prosvjeduju najodlučnije u skladu sa zaključkom središnjeg odbora SJN od 3. I. 1922. protiv redukcije činovnika na teritoriju Hrvatske i Slavonije i Medjumurja te preporučuju vladi, da redukciju smijesta provede na onim teritorijama i u onim uredima države, gdje je redukcija obzirom na nekvalificirano činovništvo prijeko potrebna.

4. u koliko vlada ovim zahtjevima u najkraćem roku ne udovolji, javni će namještenci putem svojih udruženja organizovati kumulativno napuštanje službe, koje napuštanje su udruženja do sada teškom mukom spriječavala. Javni namještenci stoje na stanovištu, da je časnije i po narod korisnije napustiti državnu službu nego li prenesti se partizanskoj službi pojedinih političkih partija i podati se sistemu korupcije, u koju se državno namješteništa već dulje vremena možda i hotimice tjera. Ujedno ali otklanjaju od-

govornost za sve posljedice, koje će uslijed toga nastati prepuštajući narodu, da on sam nad krivcima izreče svoj sud.

FR. ZELENIK:

Delo inteligence.

Nauk o narodnem gospodarstvu ni bil nikdar tako razvit, kot je v današnjih časih, ali od tega nimamo nobene koristi, ker svetovna vojna in njene posledice so prekucnile vse nauke te vede in dnevno doživljamo razočaranja in prevare.

Upali smo, da se z mirom zboljšajo razmere. Ali razmere postajajo ne boljše, prej slabše. Nimamo še svetovnega miru. Boji z orožjem so sicer nehali, ni pa nehali gospodarski boj. Versalska pogodba ni pogodba miru, ona je nadaljevanje gospodarskega boja. Ta se vrši z vso ljutostjo in mi trpimo pod njim, čeravno smo zavezniki »velikih zaveznikov«. Velike ideje in še večje besede so tvorile antanto, ali ta se je pretvorila v hijeno, ki žre zemeljske dobrine, mali narodi pa, ki so ji pomagali s svojo krvjo do zmage, so ostali prevarani praznih rok.

Ta gospodarski boj je največ kriv, da ne moremo na pravo pot gospodarskega in kulturnega razvoja. Zastoj tega razvoja povzroča veliko bedo, posebno med izobraženstvom. Boj za obstanek je hud in danes v polni meri velja Darwinovo načelo o borbi za obstoj.

Glavnica se zbira v bankah ter je mrtva za široke plasti, za narod; ona živi le za verižnike in izrabljevalce ljudstva. Zbiranje kapitala v bančnih rokah je pogibelj malega gospodarstva. Bogatijo ne-

LISTEK.

DR. FR. Z.

Kako sem jaz služil.

(Konec.)

Če je torej prišel kak članek z Dunaja, sem moral vselej najprej k Winklerju z njim, da sva ga skup prečitala. Pa mu navadno ni bilo vse skup nič prav. Začel se je jeziti in popravljati, popravljati najprej izvornik, potem pa še svoje popravke. Winkler je poznal dobro duh našega jezika. Zlasti v rabi glagolov dovršnikov in nedovršnikov je bil pravi mojster. Pisal je torej gotovo korektno, ali strašno starokopitno. Njegovi popravki so se torej kaj slabo prilagali spretnemu in živemu slogu Šukljetovemu. In čim bolj je popravljal, tem slabše je bilo. Včasih je razjarjen udaril s pestjo po mizi in vzkliknil: »Verfluchte Professoren! Was hat er da wieder geschrieben!«

Jaz pa sem strahoma pogledoval na uro in tresoč se od nervoznosti čakal na

konec, ki sem ga slutil. Mrcvaril je roko-ris še nekaj časa, potem pa ga strgal, vr-gel v koš in rekel: »Spišite vi uvodni članek!« To je bilo laglje rečeno kot stor-jeno!

Bilo je ob polu dveh popoldne, morda tudi še pozneje, list pa je imel ob petih iziti! Hitel sem iz pisarne, mimogrede zavžil »Pri Cesarju« malo postane jedi, pa tekel v tiskarno, kjer so stavci že nestrpno čakali. Že spotoma in med jedjo sem seveda zamišljal članek in vse drugo, kar naj bi prišlo tisti dan še v list. S tresoč roko sem začel pisati na majhne listke, ki so mi jih stavci sproti trgali izpod rok. Tako je šlo teden za tednom, mesec za mesecem... Ni čuda, da so začele moje moči pojemati in da so moji živci popolnoma odpovedali.

Prišle so tiste nepopisno strašne no-či brez miru, brez spanja, združene z najraznovrstnejšimi halucinacijami. Vsi moji čuti so bili kakor obsedeni. Vse mo-goče sem slišal in videl! V mojih blazinah so škrahljale miši — nič ni pomagalo, če sem bil s pestmi po njih — miši so škra-

ljale venomer in niso se dale pregnati; pred očmi pa so mi plesale ognjene krogle, velike kakor sonce, plesale so v naj-črnejši temi in videl sem jih, tudi če sem si oči zavezal. In izza peči se je zdaj pa zdaj priplazila grda pošast, pačila obraz in krohotala se, da mi je šel njen glas skozi mozeg, prihajala bližje in bližje, na-csled mi pokleknila na prsa ter me začela daviti. Bilo je strašno, strašno!

Kako sem vse to prestal, mi je še danes uganka. Še bolj pa se čudim same-mu sebi, kako sem mogel drugi dan nav-zlic vsemu temu iznova opravljati svo-je delo. Delal sem, ker sem pač mislil, da moram, akoravno bi me pri mojem stanju nikdo ne bil mogel siliti; delal sem navzlic svoji bolezni, kakor bi nič ne bi-lo, samo seveda v groznih mukah, kakor suženj, ki je že popolnoma onemogel, pa ga žvižgajoči udarci biča silijo, da nape-nja še dalje svoje moči. Sicer sem bil pa preponosen, da bi bil rekel: ne morem!

A moj posel se mi je gabil od dne do dne bolj. Moje navskrižje s Schwarzem je postajalo z vsakim dnem večje. Dajal mi

kateri, ljudstvo pa je brez kruha, stanovanja in zdravja. V Italiji umirajo tisoči na tuberkulozi, stotisoči dece so zapuščenji, skoraj polovica naroda ne zna ne brati ne pisati.

In kaj naj rečemo o naši zemlji, ki je tako bogata, tako rodovitna, tako lepa? Vkljub rodovitnosti zemlje je narod reven, manjka mu gospodarske izobrazbe, pa ne zna delati, je nezadovoljen in igrača hujšakačev. Pravijo, da je inteligenca zapustila narod in sedaj delajo demagogi ž njim, kar hočejo.

Zakaj inteligenca ne dela med narodom? Beda ubija delazmožnost velike večine inteligence, ki je danes proletarizirana. Kulturni delavec je odrinjen v kot, njegovo delo se ne ceni in ne plača. Časopisi hirajo in knjige se ne kupujejo in ne čitajo. Kmet in delavec čitata molitvenike, trgovec in obrtnik pa ni imel nikdar časa za knjige, pač pa redni trgovec podpira kulturne naprave. O otrokih vojnega in povojnega časa, o njegovih kapitalistih pa moramo reči, da bi prej dobil od osla cekin, kot pa od takega bogataša podporo za kulturno napravo. So tudi izjeme, ali premalo jih je.

Izobraženstvo, posebno uradništvo je bilo najboljši podpornik in plačevalec duševnega dela. Danes je pa to gospodarsko popolnoma propadlo in s tem mu je onemogočeno kulturno delo. Povojni dobičkar se vozi v avtomobilu, uradnik pa hodi s pošvedranimi čevlji. Prvi ne pozna kulturnega dela in ga tedaj tudi ne ceni, drugi pa nima s čim. Eksistence s praznim žolodcem se ne ogrevajo za ideale.

Zato pa nazadujemo kulturno in gospodarsko.

Inteligenco rešimo bede, potem bo zopet idealna in bo zopet začela s kulturnim delom, bo zopet šla med narod in za narod.

Zabranite veriženje z valutami!

Majhna vrednost našega denarja je glavni vzrok draginje. Ko se je boljšal naš novc, je ponehala draginja, zadnje čase pa pada naš denar in raste draginja. Zaradi naraščajoče draginje in zadnjih valutnih skokov so zbegani vsi pridobitni stanovi, milijoni naših državljanov pa zio z nezaupanjem in skrbjo v bodočnost. Dokler ne ozdravimo zla, vse te draginje pri korenini, pri valuti, toliko časa ne bo bolje. »Uredba o pobijanju draginje življenskih potrebščin« ne zdravi zla pri korenini. Ona je v prvi vrsti nekaj »blažev

žegen«, nekako tolažilo, morfij za vse tiste milijone naših državljanov, ki trpe v neznosnih življenskih razmerah. Ko je zaradi boljšanja našega denarja ponehala draginja, se ni nikdo zmenil za »pobijanje draginje«, dandanes, ko se vse zopet draži, se pa zopet čuje enodušni glas, uporabimo zakon o pobijanju draginje! In zopet pričakujejo stotisoči rešitve v tem zakonu in zopet čujemo glasove, da so naši pridobitni sloji vzrok vsej podražitvi. Kaznovalo in zaprlo se bo mogoče res po uporabi te naredbe par brezvestnežev, a to ne bo omililo ali odpravilo draginje, dokler ne ozdravimo raka pri korenini, pri valuti. Veriženje s tujim denarjem še ni prenehalo! — To je eden tistih važnih vzrokov, ki slabe naš denar. Uredba o reguliranju prometa s tujim denarjem veže roke vsem malim ljudem, a posamni zavodi smejo svobodno, brez kontrole najostudneje verižiti z denarjem že leta in leta. Ako rabi naš tovarnar ali trgovec par tisočakov inozemskega denarja v svoji kupčiji, mora dokazati z raznimi prošnjami in obvezami resnično potrebo. Naredba in njeni izvrševalci ga šikanirajo na vse mogoče načine, uradni postopek zavleče nabavo denarja za par dni, kar je pri valutnih skokih lahko katastrofalno. Če ne izpolni natančno svoje obveze, ga čakajo sitnosti in kazni, a gotovi zavodi smejo prodajati telefonično in telegrafično stotisoče in milijone, kamor hočejo in komur hočejo. Odgovorni pa niso nikomur. Bančni arbitražerji sede pri svojih telefonih z računskim strojem pred sabo, love najnovejše inozemske tečaje različnih borz, telefonirajo, telegrafirajo, kupujejo stotisoče in milijone deviz in valut, ki jih nikdar ne vidijo, računijo difference, ki jih spravljajo kot dobiček in prodajajo dalje v inozemstvo. Marsikomu trgovcu se je že dogodilo v banki, da ni dobil potrebnega inozemskega denarja, ki ga je hotel kupiti, ker ga banka »ni imela«, a istočasno je na lastna ušesa slišal, kako je bančni arbitražer telefonično prodal stotisoče istega denarja v inozemstvo. Zakaj? Ker je bil kurz na kaki inozemski borzi za par točk boljši kot pri nas, ter je lahko v inozemstvo malo dražje prodal kot domačinu. Banke se pode pač za lastnim dobičkom in izrabljajo koniunkturo, toda ta njihova koniunktura je nesreča za milijone državljanov in tira državo v propad. Če bi bil ves ta denar, ki se veriži sem ter tja, na razpolago v državi, bi ne bilo treba govoriti o večnem pomanjkanju inozemskih plačilnih sredstev. Dandanes imamo v Zagrebu in Beo-

gradu vse polno uvoznih in izvoznih bank, različne nacionalizirane in mednarodne bančne zavode z raznimi privilegiji, ker imajo močno zaslonbo v inozemstvu, v upravnih svetih pa ljudi, ki so na najvišjih mestih zelo uplivni. Te banke so veleveržniki z valuto in njih moč je tolikšna, da vprizarjajo v prid lastnih valutnih špekulacij dvige in padce tečajev, kot gledališki tehnik burjo in grom ali lepo vreme. Vlada naj uvede nad vsem bančnim deviznim in valutnim prometom strogo kontrolo, kot za druge državljane in mnogo bo pomagano našemu novcu, če se tako prepereči brezvestna špekulacija in veriženje.

Vprašanje je pač, kdo je močnejši, ali vlada ali nekaj bančnih mogotcev. Kajti, ko je bil izdan pravilnik o reguliranju prometa z inozemskim denarjem, so veljala njegova določila za banke le oar dni, nato pa so bila zanje ukinijena.

Jos. K-č.

M. Röthl:

Dopolnieno je!

Več nego leto dni je držala afera »dolarskih princev« z ljubljanske glavne pošte široko javnost v skrajni napetosti. Od početka, ko so koncem novembra 1920 zaprli glavne krivce, pa do zaključka tega monstra-procesa dne 10. februarja 1922, se je v javnosti neštetokrat izražala nevolja in žigosale so se razmere, ki so privedle do tega, zares nezaslišanega slučaja predrzne tatvine, službene zanemarjenosti in lahkomišelnosti napravljivosti.

Danes — dopolnieno je! — Moč pravice je narekovala 6 obtožencem kazni, ki po izmeri pač ni posebno kruta, saj so jo trije prestali že s preiskovalnim zapornom, dočim imajo ostali trije krivci predsedeti še nekaj kratkih mesecev. Trije so bili sploh oproščeni.

Umevno je, da je obžalovanja vredni dogodek vrgel globoko senco na naše uradništvo, posebno pa še na poštno.

Ljudstvo sodi po tem, kar čuje, vidi, bere in njegova sodba je hitra ter kruta, krutejša celo, nego sodba poklicanih sodnikov. Nikakor pa ni na mestu, da bi se ta obsodba raztegnila na vso napravo ter se pometalo v blato kar celokupno uradništvo.

Razumemo — vsak državni stroj mora biti vezan na točnost, rednost ter poštenost in baš v naši mladi državi, ki je šele v razvoju in potrebuje najskrbnej-

je navodila, jaz pa sem se protivil. »Za jutri napišite to in to!« Sama zabavljanja in na izmišljotinah sloveče polemike! Kajti brez boja Schwarz ni mogel živeti. Če pridejo taki ljudje na vplivna mesta, je nesreča neizogibna. Žal, da se jim tako lahko posreči, pririti se tja, kjer lahko izvršujejo svoje skrivne nakane! Tudi dandanes ni nemara v te pogledu povsod tako, kakor bi moralo biti!

»Za jutri napišite to in to, pa tako in tako!« je ukazoval Schwarz, jaz pa sem odvrnil: »Tega in tako jaz ne bom pisal!« Vzrastel je: »Zakaj ne?« — »Ker ne odgovarjate resnici in mojemu prepričanju!« — Pomolčal je malo. Po niem je vse kipel, a premagal se je. »Dobro! Napišem jaz ponemško, vi pa prevedite!« — »Tudi prevajal ne bom!« — »Kako to? Zakaj ne?« — »Ker se mi studi tako pisanje!«

Da tako ne pojde dolgo, sem si lahko mislil. Bilo je v drugi polovici oktobra, ko stopi nekega dne Schwarz nenadoma v mojo sobo in mi reče: »Ne vem, gospod deželni, predsednik mi je prej kar spontano pripomnil, da boste morali iti na

deželo.« — Prav rad!« sem odvrnil. — »Kaj?« se je začudil. »Poglejte si malo to sobico, kako lično je orremljena, a tam...« — »Nič ne de!« — »Tako, tako? In kam hočete iti?« — »Kam lahko pridem?« — »V Logatec ali Postojno.« — »Če smem voliti, potem prosim v Postojno!«

Ko sem prišel drugi dan k Winklerju, pa me je vprašal ta ves začuden. »Kaj? Vi nas hočete zapustiti?« Ni bilo torej res, da je on to sprožil! A jaz sem odgovoril: »Da, gospod deželni predsednik, če smem prositi!« — »Pa kako naj izhajamo brez vas? Svoje pomoči pri listu nam ne smete odtegniti!«

»Pripravljen sem, do novega leta pošiljati vsak teden po tri uvodne članke!« Zadovoljno je prikimal. Toda hipoma se je zavedel in vprašal: »Do novega leta?... No, in potem?...«

»Potem naj jenja list izhajati!« — Moje besede so bile odločno in s poudarkom izgovorjene. Zastrmel je in me vprašujoče pogledal. Jaz sem pogumno vzdržal njegov pogled, ki je bil skoraj da so-

vražen, potem pa z milejšim glasom dostavil: »Gospod predsednik, čemu vam je ta list? Komu ste koristili z njim? Ali s' niste nakopali ž njim samo sovrašтво na glavo?«

Videl sem, da mu moje besede režejo v srce. Bil je še vedno zaljubljen v svoje dete! Povesil je glavo, podal mi roko in rekel: »Hočemo videti! Razmišljaj bom o vašem nasvetu!«

Dne 4. novembra sem odpotoval v Postojno. Dobil sem lep odnustni dekret. Kakor bi se bal, da bi ne smatral tega za neskladje, me je Schwarz opozoril, kažoč na najbolj laskave besede: »To je gospod deželni predsednik sam pripisal!«

Zvest dani obljubi sem pošiljal iz Postojne vsak teden po tri uvodnike za list, ki ga je po mojem odhodu urejeval rajni Matej Brenc.

Z novim letom pa je »Ljubljanski List« nehal izhajati. Winkler je upošteval moj nasvet!

šega negovanja, potrebujemo tega v posebni meri. Le skrajna poštenost jav. nameščencev mora vzbuditi zaupanje širokih narodnih mas do državne uprave, ki mora posloovati redno in brezhibno. Ako velja to vobče, velja to za poštno upravo še prav posebej, ker poštna institucija temelji na neomejenem zaupanju.

Ali pa se sme vbodoče še nadalje zaupati temu zavodu po ravnokar dokončanem procesu, ki je nudil tako žalostno sliko? — Smelo lahko trdim — da še vedno! Saj ona peščica šestih mladičev v starosti od 21 do 28 let vendar ne more služiti za splošno merilo in ne more biti vzrok doslednega nezaupanja. Ako se pomisli, v kakih razmerah se je po preobratu vzpostavil poštni ustroj v Sloveniji, potem se mora ta slučaj presojati popolno s posebnega stališča. Slovenske pokrajine so bile glede poštne stroke pred preobratom podrejene ravnateljstvu v Gradcu, Celovcu in Trstu, katerim je bilo pridruženo le prav malo domačih uradnikov. Prevrat je našel Slovenijo v splošnem docela nepripravljeno na ta veliki zgodovinski dogodek. Ker mora vsakojaki promet imeti centralno vodstvo, ako se hoče pravilno razvijati, je bila živa potreba ustanoviti v Sloveniji poštno ravnateljstvo. In to ravnateljstvo je vzkliko — prav iz nič. V šoli na »Vrtači« je sedelo prvotno pol ducata uradnikov in se mučilo iz dneva v noč. Danes — po preteku treh let — poglejmo mogočno »Virantovo« poslopje v Ljubljani, kjer je komaj našlo ravnateljstvo prostora za vse oddelke. Taka naprava pa zahteva ljudi — posebno starejših, izvežbanih uradnikov. Vzeli so se pač tam, kjer so se dobili in ravno glavni poštni urad je dal skoraj vso svojo »staro gardo« na razpolago.

Poleg tega je bilo treba zasesti znova vse poštne urade v Prekmurju, na Koroškem, deloma tudi na Štajerskem in veliko mest tudi pri nas. Za vse to se je potrebovalo zopet ljudi — a kje vse je vzeti?

Bila je nujna potreba, hitro izobraziti naraščaj in ga uvesti v službo. Otvorili so se poštne tečaji in baš pri frekventantih prvih tečajev, iz katerih so izšli tudi obsojenci, ni bilo ne izbire, ne možnosti se točno uveriti o predživiljenju. Vsi so služili pred tem v vojni, saj so med njimi tudi invalidi. Prinesli so s sabo pač manj popolno, medvojno šolsko naobrazbo, zato pa tem več samozavesti, lahkomišelnosti in žal celo moralne propalosti, katere so se navzeli po strelskih jarkih, rezervnih postojankah tik fronte, ali pa v nič manj pohujšljivem življenju etape, kakor tudi zaledja. Sicer je poštna uprava nebroj takih elementov že takoj sprva odstranila iz službe, toda naravno ni mogla izmenjati prav vseh, ker bi bil sicer trpel promet radi pomanjkanja delavnih moči. — Po tej poti so torej prišli zlikovci v urad in pričeli so z delom. Bili pa so to dnevi najhujšega demokratizma, katerega se je baš v prvem letu naše novoustanovljene države vse vprek klanjalo. Marškomu je pač v ušesih premočno bučal refrén: »Liberté, égalité, fraternité«. A tudi svoboda ima svoje meje in tu bi bil jako na mestu članek: »Disciplina, kje si?«

Živeči v takem miljeju so iskali načina, kako se okoristiti. Šola jim ni mogla utrditi značaja, vojna jim je ubila moralnost, in pokazali so se sadovi: — izrabili so priložnost, ki se jim je nudila v obliki ameriških pisem in to tem bolj, ker poštna uprava ni odgovorna za njihovo vsebino. V tem oziru leži torej tudi pogršček od strani odpošiljateljev, ker so vlagali dolarje v pisma bodisi vedé ali nevedé, da nimajo nobene gotovosti, dospó li njih pisma v roke naslovnika. Tako

je lahkomišelnost odpošiljateljev ustrezala lahkomišelnosti posameznikov, ki so imeli službeno opraviti s takimi pošiljkami. Plačilo za svoje kaznjivo delovanje so prejeli z razzodbo poleg še hujše — z uničenjem eksistence.

Nadzorstvo pa ni moglo priti tem zlikovcem v okom, ker je imelo in ima v tem oziru vezane roke ter samo na podlagi sumničena ni mogoče uspešno postopati. »In flagranti« se teh tičkov ni dalo zasačiti; priti je moral na pomoč slučaj.

Za bodočnost se je pač po možnosti poskrbelo, da se podobni slučaj, vsaj v tako velikem obsegu ne ponove. Dasiravno se najde med vsako pšenico tudi ljujlo in torej posameznih epizod nepoštenja ne bo zmanjkalo, nam vendar skrbnejša izbira naraščaja, njega boljše in temeljitejša šolska in strokovna naobrazba, strožja disciplina ter vpliv vsesplošno urejenjših razmer v vseh panogah državne uprave daje gotovost, da se zaupanje ne vara, ki ga stavi ljudstvo v poštni zavod.

Iz razlogov tega procesa sklepati na malovrednost poštne uprave in ji očitati gnilobo, je docela nesmiselno in neumestno. Nasprotno vsakdo, ki pozna notranji ustroj poštne uprave v Sloveniji, kako deluje smotreno ter neumorno, si mora le želeči, da bi istotako tudi uprave drugih resorov — posebno pa centralne uprave — delovale enako točno in vestno. Morda bi potem državnemu uslužbenstvu bilo prihranjeno, reševati do danes še nerešeni problem: »Kako se živi nazaj.«

Discipline in poštenosti poleg neumornega in vestnega dela navzgor in navzdol, od prvega državnega uradnika pa do najnižjega služabnika, tega potrebujemo neobhodno, ako hočemo dospeti do onega stanja naše mile Jugoslavije, o katerem bodo potem tuji v resnici govorili, da se cedi v nji »mleko in med.«

Hodnina in trošnina.

Z naredbo z dne 27. XII. 1920. sta se uredili »Hodnina in trošnina« za sodne izvršilne organe.

Ljudje, ki niso o tem poučeni, mislijo, kaj mora to biti in koliko zasluži izvršilni organ s tem.

Da pa ne bo napačnega mnenja, pojasnim nekoliko to stvar.

Imam namreč v svojem rajonu vasi, ki so oddaljene čez 26 km od službenega mesta. Šel sem na službeno potovanje v to vas — rubit.

Imel sem 2 rubeža v civilno pravnih stvareh in 4 uradne za iztirjanje kazenskih stroškov izvršiti.

Vsak teh rubeži mi je bilo opraviti v drugi vasi. Torej v 6 vaseh. Za ta opravila sem potreboval dva dni. Zaslužil sem na hodnini: daljava 26 + 26 = 52 km je 47 K na trošninu skupaj 28 K, na prenočnini 16 K, skupaj torej 91 K.

Za hrano pa sem porabil: prvi dan za zajutrak 8 K, za malo južno 12 K, za kosilo 40 K, za večerjo, ki je na tako dolgem potovanju neobhodno potrebna 40 K, za prenočišče 16 K. Drugi dan: za zajutrak 8 K, za kosilo 40 K, ker sem postal na poti jako slab, sem moral še popoldan nekaj jesti, ker gostilniška hrana je kakor znano nezadostna, kar je stalo 32 K, skupaj 196 K. Če odštejem zaslužek 91 K od stroškov, sem izdal 105 K več kot sem zaslužil. Računana je pa tukaj samo najpotrebnejša hrana. Kje so potem še čevlji, ki se jih obrabi?

Tako »izgleda« torej hodarina, trošnina in prenočnina sodnih izvršilnih organov. Sram in rdečica obliva človeka, če premišljuje to naklonjenost gospodov, ki pri zeleni mizi urejujejo usodo najnižjih

uslužbencev. Ne vem, kaj mislijo ti gospodje? Morda mislijo: izvršilni organ lahko za hrano berači!

Žalostno je res, ker mora izvršilni organ s praznim želodcem vršiti svojo težko, dostikrat s pretenjem in celo s smrtno nevarnostjo zvezano službo.

Dolžnost uradujočih gospodov bi pač bila, da uredijo pristojbine izvršilnih organov današnji draginji primerno. Računa naj se samo s predvojnimi pristojbinami, akoravno niso bile velike. Pred vojno je zaslužil izvršilni organ v prej navedenem slučaju 11 K, danes pa 91 K. To pa ve vsakdo, kaj se je dobilo v tistem času za 11 K in kaj se dobi danes za 91 K.

Vkljub temu, da gospodje dobro vedo, da izvršilni organi — poduradniki in sluge — s svojo plačo niti sebe in svojih družin v današnji draginji preživljati ne morejo, še dopuščajo te sramotne pristojbine.

Če so se uredile pristojbine uradnikom današnjim razmeram primerno, naj se uredi tudi nam. Saj smo tudi mi ljudje, ki moramo živeti in vsako stvar prav tako drago plačati.

Izvršilni organ.

R. Z. (Maribor):

Uradne ure — časnikarske race.

Pod tem naslovom se v št. 5 »Našega Glasa« zavzema neki dopisnik za nepretrgane uradne ure. Zahteva po nepretrganih uradnih urah ni splošna, ampak samo zahteva nekaterih posameznikov. Radi tega menim, da ni umestno, ako se trati prostor v našem glasilu za posebne interese posameznikov. Dokler bodo prometni uradi (n. pr. pošta, brzojav, železnica itd.) obstojali, tako dolgo tudi ne more biti zahteva po nepretrganih uradnih urah splošna. Nepretrgane uradne ure ugajajo samo nekaterim uradnikom, velikemu številu pa ne. Mi, starejši uradniki, ki smo uradovali v nepretrganih uradnih urah, vemo, kakšen nered obstoja za vsakega posameznika glede kosila. Prestano jed uživati dan za dnem, to spravi polagoma vsakega, še tako zdravega človeka v bolniško posteljo, da ne omenim še drugih nedostatkov. To si more razlagati samo tisti, ki ima v tem oziru dovolj izkušeni.

Mislím torej, dokler ni zahteva po nepretrganih uradnih urah splošna, tako dolgo tudi naše glasilo ne more zastopati teh naziranj posameznikov. Gotovo je, da je vsak nameščenec vstopil v državno službo z namenom, da bo uradoval po uradnih urah, kakor so predpisane. Gotovo je tudi, da se s takimi zahtevami ne utrdi ugled uradništva napram občinstvu.

Op. ured. Tudi ta dopis prinašamo, da se čujeta obe plati zvona. Saj se zdi človeku neverjetno, da vlada celo v takem vprašanju med uradništvom nesloga! Naš mariborski dopisnik je upravitelj, torej starejši uradnik. A tudi urednik »N. G.« ni več mlad uradnik. Zato se menda smeta odkrito pomeniti. Da morajo uradovati pošta, brzojav in železnica ves dan in vso noč, je resnica; toda ondi se uraduje izmenoma, t. i. po tkzv. turnusih: delu sledi počitek. Ena skupina odhaja, druga prihaja. Značaj uradovanja po vseh drugih pisarnah pa je povsem drugačen. Kaj naj počne magistratovec, sodnik, finančni, davčni ali kakršenkoli upravni uradnik v uradu ponoči? — Kako da bi ne mogel uradnik opraviti od 8.—2. prav toliko, kolikor opravi uradnik od 8.—12. in od 2.—4.? Kdor ne zmaguje svojega dela v šesterih urah, itak mora prihajati še popoldne ali zvečer v urad, ako je količkaj vesten! Vsi moderni šefi po vsem svetu so uvedli nepretrgano uradovanje, ako

im je to le mogoče. Seveda imamo tudi take urade, kjer je toliko dela, da niti pretrgano osemurno delo ne zadošča, ker je premalo uradništva. Toda ogromna večina jav. nameščencev je za nepretrgano uradovanje. Zaradi obeda ob pol 3. ni še nihče obolel. Vsakdo si jemlje s seboj kosce kruha ali kak drug prigrizek in vzdržuje do 2. brez godrnjanja. Pomislite, da stanuje mnogo uradnikov in javnih uslužbencev daleč od urada, celo daleč izven mesta! Kako naj bi ti odhajali ob 12. domov obedovat, a naj bi se skoraj takoj nato, ko so odložili žlico, zopet podažali nazaj v mesto? Po zimi, v blatu ali brljuzgi ali v vročini in prahu! Koliko čevljev več bi morali potrgati? — Danes so ob pol 3. doma, do 3. so z obedom gotovi, potem lahko malo počivajo ali pokramljajo z otroki in z ženo, nato se lotijo kakega duševnega ali telesnega dela, bodisi v razvedrilo ali iz dolžnosti. Nekateri pa odhajajo v postransko službo! Ker dandanes mora skoraj vsak jav. nameščenec služiti še po strani! Če ne dela drugega, obdeluje vsaj svoj vrtič, svojo nilvico, cepi drva in prinaša premog! Nekateri poučujejo svoje otroke, da si prištedijo stroške za inštruktorja. Nekateri pa gredo tudi v svoje društvo ali kavarno, da se izobrazovata, se zabavata, raztrest, razširiti si obzorje in se otrest uradnega prahu! Tudi tega je treba jav. nameščencu, ki noče postati top, omejen stroj. Tovariš v Mariboru naj nam verjame, da je sposobnežu mogoče v 6 urah storiti v uradu več, kakor nesposobnežu v 10. Za lenuhe pa je celo 12 ur premalo! Ugleda med občinstvom si ne pridobimo s tem, da raztrgamo čim več hlač, nego da uradujemo naglo, dobro in prijazno! So uradniki, ki tiče ves dan v uradu, a prav malo koristijo ter so brez ugleda; drugi pa uradujejo par ur, kratko, bistro, ljubeznivo ter so vseobče priljubljeni in spoštovani. Znati je treba! Kdor pa ne zna, naj presede vsa dni in noči: v posmeh je drugim, a sebi v nadlogo.

Vestnik.

Tovariše dopisnike Našega Glasa opozarjamo, da se uredniško delo zaključuje v ponedeljek zvečer. Vse kasneje došle dopise moremo porabiti šele v naslednji številki. Prosimo torej, da pošiljate svoje dopise tako, da jih dobi urednik v rokev saj do ponedeljka dopoldne. V torek dopoldne se naše glasilo stavi, zvečer opravlja urednik zadnjo korekturo, a v sredo se list tiska in oddaja na pošto. To javljamo, da ne bo zamere, ako izide kak spis teden dni kasneje, kakor želi dopisnik.

Neverjetno gospodarstvo. Brali smo, da je naša država izvozila samo v mesecu novembru 1921 med drugim za čez 66 milijonov dinarjev žita, pa tudi za nad 42 milijonov dinarjev moke. — Par dni nato beremo zopet, da je ministrski svet dovolil beograjski občini uvoziti iz Romunije 200 vagonov moke brez carine. Če je to res mogoče, si bo seveda zadovoljno melo roke par špekulantov — uvoznicarjev poleg dosedanjih špekulantov — izvoznicarjev. Če pri tem gospodarstvu zmajuje z glavo 99% državljanov, nima to nič v sebi, samo da so jasni polne. Čudili se ne bomo, ako bomo v kratkem brali med gospodarskimi vestmi, da je minister za narodno zdravje odredil na podlagi dovoljenja celokupnega ministrskega sveta uvoz 200 vagonov mesarskih nožev v svrhu operacije nezadovoljnih in lačnih želodcev v državi. Z.

Napredovanja ukinjena? Časopisi poročajo, da je finan. odbor narodne skupščine sklenil, naj se zaradi štednje ustavi vsa napredovanja drž. nameščencev za dobo enega leta. Zagrebški »Naš Glas« poroča: »Taj je zaključak stvoren u nazočnosti predstavnika slovenskoga činovništva, predsednika osrednje zveze javnih nameščencev u Ljubljani g. prof. Rejsnera, koji je ujedno članom financijalnog odbora nar. predstavništva. Nije nam poznato, dali je g. prof. Rejsner ustao na obranu činovništva i protestirao protiv toga zaključka ili se saglasio s njime. Oboje bi bilo moguće, jer kao disciplinirani političar bi morao štititi, a kao činovnik bi morao govoriti protiv odnosnoga predloga.« Kaj ima naš predsednik posl. prof. Rejsner storiti in česa ne sme storiti, to on sam najbolje ve in ne potrebuje tozadevno nobenih navodil iz Zagreba.

Društvo nižjih državnih uslužbencev za Slovenijo v Ljubljani. Dne 22. januarja t. l. se je vršil občni zbor društva, ki je bil zelo dobro obiskan. Točno ob 15. otvori predsednik Zorko zborovanje s pozdravom na vnanje in notranje člane in poroča o sodelovanju društva v preteklem poslovnem letu. Tajnik Hübscher poroča, da je imelo društvo dva javna shoda, tri širše sestanke, odbor pa je imel devet odborovih sej. Pismeno je imelo društvo manj vlog, kakor lani, kolikor jih je pa došlo, so se vse rešile. Vse, kar se je pri sestankih in odborovih sejah predlagalo, se je tudi izvršilo. Tekom zadnjega leta ni umrl družtvu noben član, pač pa tri žene članov, za katere se je izplačala posmrtnica. Blagajnik Pečjak poroča o svojem delovanju, iz katerega sledi, da je imelo društvo v letu 1921. dohodkov 18.623.09 K, izdatkov pa 6282.15 K, tako, da je koncem 1921. leta 12.341.84 K imovine. Od vpisanih 606 tovarišev je izstopilo 185 članov. Društvo ima torej še 421 članov. Od teh 421 članov jih je pa še nekaj, ki doslej še niso poravnali članarine. Člani, katerim je društvo pripomoglo, da so kaj dosegli, so iz hvaležnosti do društva prispevali skupno vsoto 606 K. Preglednik računov, tovariš Pišlar poroča, da je našel s sopreglednikom Štuhecem blagajniško poslovanje v najlepšem redu, nakar se daje blagajniku absolutorij. Vpisnina za novo vstopivše člane se določi na 2 Din. Mesečni prispevki se določijo na 1 Din, počenši s 1. januarjem 1922. — Posmrtnica za člane in njih žene se določi na 600 K. Pri volitvi odbora sta bili predloženi dve kandidatski listi. Za predsednika je bil z veliko večino glasov izvoljen Karel Zorko. Na njegovi kandidatski listi so bili naslednji funkcionarji: predsednikov namestnik Štuhec Marko, tajnik Fran Juvan, namestnik Ivan Papež, bla-

gajnik Luka Pišler, namestnik Jakob Brenčič, odborniki: Anton Dolenc, Fran Gabršek, Anton Jelnikar, Fran Kunc, namestnika pa Alojzij Bezeljak in Ivan Hübscher, preglednika računov Anton Čuden in Otokar Zupančič. Pri raznoterostih se je predlagalo, naj se društvo zavzame za to, da se vsem uslužbencem da službena obleka v naturi. Tovariš Papež vpliva na občni zbor, da se naj tovariši v največjem številu naročajo na glasilo vseh državnih uslužbencev »Naš Glas«. Ker se ni stavil noben nadaljni predlog, se zahvali predsednik Zorko zborovalcem za obilno udeležbo in zaključi občni zbor.

Za tiskovni sklad »Našega Glasa« so darovali oziroma nabrali: Društvo SHS redarstveno - varnostnih organov, policijskih uradnikov in pisarniških pomožnih sil za Slovenijo v Ljubljani 500 K, Ga. M. Dobravc, soproga višjega davčnega upravitelja v Kozjem 280 K, g. Franc Rojec v Ljubljani 50 K, g. Štefan Plut, okr. tajnik v Kranju je pridobil 8 novih naročnikov in nabral 240 K od katerih so darovali gg. Jos. Ahlin, Jos. Tajnik, Miha Amon, Ivan Masten, Mirko Kmet, Vincenc Marinko, dr. Simon Dolar, Josip Malnar, Ivan Košnik po 20 K, Fran Zupančič, Josip Fritz po 12 K, Ivan Cof, Vclav Držaj po 10 K, Ivan Mešek, Ludovik Modrijan, Josip Weinberger, Ivan Kern, Ivan Petrič in Jakob Rupnik po 4 K, vsi v Kranju; društvo vpokojenih orožnikov v Ljubljani 100 K, g. Martin Majcen v Ljubljani 20 K, g. Janko Pibernik v Ljubljani 15 K, gg. Ivan Keržin v Beogradu, Anton Zorman v Cazinu, Ivan Beranik v Rakitnem (Bosna) po 10 K, g. Ferd. Ferjančič, okr. gozdar v Kranju 7 K, gg. Anton Kogej in Jernej Petrič v Vel. Laščah po 5 K.

Da se je začela v Kranju taka agitacija za nabiranje naročnikov in prispevkov za tiskovni sklad gre v prvi vrsti zaslugi g. profesorju Ivanu Košniku, g. davč. upravitelju Josipu Tajniku in g. okr. tajniku Štefanu Plutu, ki nam obeta še nadaljne zbirke. Vzornim tovarišem, ki se ne strašijo dela in truda, kakor tudi vsem cenj. darovalcem se iskreno zahvaljujemo z željo, da bi našel Kranj obilo posnemalcev. Uprava.

Listnica uprave.

G. I. Slaček, Ruše. Poslali smo Vam redno vse številke. Da niste dobili 1 in 6, ni naša krivda. Št. 6 Vam pošiljamo danes drugič, dočim Vam prve številke ne moremo doposlati, ker nimamo na razpolago niti enega izvoda več. Oprostite!

Uprava.

VZAJEMNA POSOJILNICA

REG. ZADRUGA Z O. J. V LJUBLJANI

dovoljuje javnim uslužbencem posojila na osebni kredit proti poroštvu, zaznambi na službene prejeme in zastavi življenjskih polic na daljšo dobo in proti malim mesečnim odplačilom :: 7% obresti.

HRANILNE VLOGE SE OBRESTUJEJO PO 4%.

Prošnje se rešujejo zelo hitro. Zahtevajte prospekt